

Enhed
Forvaltningsjura

Sagsbehandler
Mads Holt

Sagsnr.
2022 - 6424

Doknr.
578088

Dato
04-01-2023

Telefonnotat om stedfortræderindkaldelse og ophør af vederlag

1. Baggrund

En kommune har ved e-mail af 8. december 2022 rettet henvendelse til det daværende Indenrigs- og Boligministerium om reglerne om stedfortræderindkaldelse og ophør af vederlag.

Kommunen har oplyst følgende:

”Vi har et par spørgsmål om tolkning af reglerne i Styrelseslovens § 15, stk. 2 og vederlagsbekendtgørelsens § 31, som vi håber ministeriet kan besvare.

Konkret drejer det sig om et byrådsmedlem, som har oplyst at være bortrejst på familiebesøg i Australien fra d. 3/2 til d. 3/3 - og derfor vil være fraværende til et Økonomiudvalgsmøde d. 7/2 og et byrådsmøde d. 23/2.

Den pågældende er formand for et fagudvalg, men i fraværsperioden er der ingen møder i dette udvalg.

Af kommunens styrelsesvedtægt fremgår, at ”stedfortræder for et byrådsmedlem skal indkaldes ved ethvert lovligt forfald uanset den forventede varighed. Lovligt forfald forstås i overensstemmelse med reglerne i styrelsesloven”. Der indkaldes således suppleanter ved enkeltstående byrådsmøder. Der er ikke i styrelsesvedtægten tilsvarende regel for indkaldelse af suppleant ved fravær fra enkeltstående udvalgsmøder.

Vi planlægger derfor en sag i byrådet i januar om udpegning af stedfortrædere i fraværsperioden til henholdsvis byrådet og Økonomiudvalget, men er i tvivl om hvorvidt der også skal udpeges en stedfortræder til fagudvalget, når der ikke er planlagt møder i dette i fraværsperioden.

Mht. vederlagene er vi tilsvarende i tvivl om, hvorvidt alle medlemmets vederlag bortfalder i fraværsperioden (altså både det faste byrådsvederlag, udvalgsvederlag for medlemskab af Økonomiudvalget samt udvalgsformandsvederlaget) eller om udvalgsformandsvederlaget bevares?

Endelig er vi i tvivl om, hvorvidt det pågældende medlem ville have bevaret sine vederlag, hvis hun alene havde meldt afbud Økonomiudvalgsmødet d. 7/2 og byrådsmødet d. 23/2.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har forstået kommunens henvendelse som en generel henvendelse om sammenhængen mellem reglerne om stedfortræderindkaldelse

for et kommunalbestyrelsesmedlem, der forventer at være fraværende 1 måned på grund af udenlandsrejse, og reglerne om medlemmets vederlag.

2. Retsgrundlag

2.1. Reglerne om stedfortræderindkaldelse

Følgende fremgår af § 15, stk. 2-4, i lov om kommunernes styrelse, jf. lov bekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 med senere ændringer:

”§ 15. [...]

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at formanden ved et medlems forfald af de grunde, der er nævnt i 1. pkt., indkalder stedfortræderen, selv om hindringen forventes at vare kortere end 1 måned.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtæder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.”

Følgende fremgår endvidere af § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse:

”§ 28. [...]

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer. En kommunalbestyrelse, der i styrelsesvedtægten har truffet bestemmelse efter § 15, stk. 2, 2. pkt., kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe udvalgsmedlemmet har forfald, uanset at forfaldet forventes at vare kortere end 1 måned.

[...]”

2.2. Reglerne om vederlag

Følgende fremgår af § 31 i bekendtgørelse nr. 2001 af 28. oktober 2021 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv:

”§ 31. Vederlag efter §§ 2, 3, 7, 12 og 14-17 samt § 19, stk. 1, ophører med udgangen af den kalendermåned, hvor den pågældende i en uafbrudt periode på 1 måned ikke har varetaget det pågældende hverv, indtil medlemmet på ny varetager hvervet, jf. dog stk. 2 og 3. Er der i juli måned ingen møder i kommunalbestyrelsen, medregnes denne måned ikke i den i 1. pkt. nævnte periode.

Stk. 2. Når en stedfortræder for et medlem indtræder i kommunalbestyrelsen for en periode af mere end 7 dage, ophører alle medlemmets vederlag, som er nævnt i stk. 1, indtil medlemmet genindtræder i kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 3. 1. pkt. gælder uanset, at vederlagene ikke er ophørt efter stk. 1.

Stk. 3. Ved fravær i en sammenhængende periode på grund af helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, hvor stedfortræderen af den grund er indkaldt efter § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, har medlemmet uanset stk. 1 og 2 ret til de i stk. 1 nævnte vederlag i indtil 9 måneder. 9-måneders perioden regnes fra fraværperiodens begyndelse. Retten til vederlag efter 1. pkt. er, med mindre krav om dokumentation er åbenbart ubegrundet, betinget af, at medlemmet efter en uafbrudt periode på 14 dages fravær og herefter på kommunalbestyrelsens forlangende med passende mellemrum i resten af fraværperioden indsender dokumentation for retten til vederlag efter 1. pkt. Vederlaget ophører, når medlemmet ikke længere er berettiget til vederlag efter 1. og 3. pkt., med mindre medlemmet efter stk. 1 har ret til vederlag i en længere periode. Er vederlaget ophørt, fordi medlemmet ikke har fremlagt den påkrævede dokumentation efter 3. pkt., generhverves retten til vederlag efter 1. pkt., når dokumentationskravet opfyldes. Generhvervelse af retten til vederlag efter 5. pkt. får virkning fra begyndelsen af den periode, som medlemmet indsender dokumentation for.”

Følgende fremgår af vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv (vederlagsbekendtgørelsen):

”Efter vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, ophører vederlaget til et kommunalbestyrelsesmedlem, når en stedfortræder for medlemmet indtræder i kommunalbestyrelsen for en periode af mere end 7 dage. Medlemmet får på ny ret til vederlag, når medlemmet genindtræder i kommunalbestyrelsen.

Vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, finder alene anvendelse, når der er indkaldt en stedfortræder i kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen omhandler ikke den situation, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem midlertidigt indtræder i et udvalg efter 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, for at varetage et fraværende medlems udvalgs hverv, hvis der (endnu) ikke er indkaldt en stedfortræder i kommunalbestyrelsen.

Retten til vederlag ophører ikke, hvis stedfortræderen alene indkaldes til at deltage i et enkelt møde i kommunalbestyrelsen, eller hvis indkaldelsen i øvrigt sker for syv dage eller mindre.

Hvis der er indkaldt stedfortræder for mere end syv dage, ophører det fraværende medlems vederlag fra første dag af den periode, for hvilken stedfortræderen er indtrådt, således at det alene er stedfortræderen, der modtager vederlag for varetagelsen af hvervet i perioden.

Reglen gælder, uanset at vederlaget endnu ikke er ophørt efter et-månedes-reglen i vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, 1. pkt. Måtte vederlaget allerede være ophørt efter vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, 1. pkt., får reglen derimod ingen selvstændig virkning i det konkrete tilfælde.

Efter § 15, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse har borgmesteren pligt til at indkalde stedfortræderen for et medlem, der har lovligt forfald fra sine kommunale hverv, når dette må forventes at vare mindst en måned. Efter bestemmelsens 2. pkt. kan kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at borgmesteren skal indkalde stedfortræderen ved lovligt forfald af kortere varighed. Det kan således følge af kommunens styrelsesvedtægt, at stedfortræder skal indkaldes ved ethvert lovligt forfald, uanset varighed. Se ovenfor i dette bilag afsnit 2.2 om lovligt forfald og kommunalbestyrelsens beslutning om indkaldelse af stedfortræder.

Det er muligt for et medlem at oplyse om planlagt fravær på forhånd med det formål, at kommunalbestyrelsen på et kommunalbestyrelsesmøde forud for fraværperiodens begyndelse beslutter, at stedfortræderen skal indtræde straks fra fraværperiodens begyndelse – og ikke først ved det første kommunalbestyrelsesmøde i fraværperioden.

Dette forudsætter dog, at der også er et kommunalbestyrelsesmøde i fraværperioden, som stedfortræderen kan indkaldes til. I et sådant tilfælde vil det fraværende medlems vederlag ophøre ved fraværperiodens begyndelse, hvor stedfortræderen indtræder i medlemmets sted.

Eksempel 6:

Et medlem oplyser forud for et kommunalbestyrelsesmøde den 2. april at være fraværende fra alle sine kommunale hverv fra den 15. april og indtil den 15. maj, herunder fra et kommunalbestyrelsesmøde den 2. maj. Kommunalbestyrelsen beslutter på sit møde den 2. april at indkalde stedfortræderen for den angivne fraværperiode. Det fraværende medlems fulde vederlag ophører for perioden fra 15. april til 15. maj, idet stedfortræderen således indtræder for denne periode.”

3. Indenrigs- og Sundhedsministeriets overvejelser

3.1. Stedfortræderindkaldelse

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har forstået kommunens henvendelse som et spørgsmål om, hvorvidt der for et kommunalbestyrelsesmedlem, som forventes at være fraværende i en måned på grund af udenlandsrejse, skal udpeges en stedfortræder til et fagudvalg, når der ikke er planlagt møder i fagudvalget i fraværperioden.

Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen, jf. § 15, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

De anførte forfaldsgrunde, der kan begrunde stedfortræderindkaldelse, er ikke udtømmende, jf. ordene ”eller lignende” i § 15, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Bestemmelsen åbner således op for, at andre hindringer for medlemmets varetagelse af hvervet kan anses for lovligt forfald. I praksis er det antaget, at fravær på grund af ferie, der hindrer medlemmet i at varetage hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, kan anses for at være lovligt forfald, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, Hans. B. Thomsen m.fl., s. 323.

Hvis et medlem er forhindret i at deltage i et kommunalbestyrelsesmøde er medlemmet forpligtet til at give borgmesteren meddelelse herom, jf. § 2, 1. pkt. i normalforretningsordenen for kommuner, der antages at være udtryk for en almindelig retsgrund-sætning, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, Hans. B. Thomsen m.fl., s. 319. Efter § 15, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse har borgmesteren pligt til at indkalde stedfortræderen for et medlem, der har lovligt forfald fra sine kommunale hverv, når dette må forventes at vare mindst en måned, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, Hans. B. Thomsen m.fl., s. 319. Hvis kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten har truffet en beslutning efter § 15, stk. 2, 2. pkt., gælder denne pligt, uanset at den forventede varighed af det lovlige forfald er kortere end en måned.

Kommunalbestyrelsen kan i tilfælde, hvor det på forhånd vides, at et medlem vil have lovligt forfald i mere end en måned, godkende stedfortræderens indtræden i kommunalbestyrelsen pr. datoen for forfaldets begyndelse, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, Hans. B. Thomsen m.fl., s. 326 f.

Det betyder, at det på et kommunalbestyrelsesmøde i januar kan godkendes, at stedfortræderen indkaldes i kommunalbestyrelsen pr. 3. februar 2023.

Det fraværende medlems stedfortræder i kommunalbestyrelsen indtræder ikke automatisk i det fraværende medlems udvalgshverv.

Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt medlemmet, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer, jf. § 28, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Det er valggruppen, der afgør, om betingelsen for en stedfortræders indtræden i udvalget, er opfyldt. Når betingelserne for stedfortræderindkaldelse er opfyldt, er det overladt til valggruppens egen afgørelse, om den ønsker, at et andet medlem skal indtræde i udvalget, cf. § 15, stk. 2, om borgmesterens indkaldelse af stedfortræder. Valggruppens udpegelse af en stedfortræder for et udvalgsmedlem, der har lovligt forfald, forudsætter ikke kommunalbestyrelsens godkendelse. Det er således valggruppen, der afgør, om betingelsen for en stedfortræders indtræden i udvalget er opfyldt, og hvem der i givet fald skal indkaldes. Se Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2022, Hans. B. Thomsen m.fl., s. 513 med henvisning.

Det daværende Økonomi- og Indenrigsministerium har den 4. september 2014 udtalt, at en stedfortræder kan indkaldes til enkeltstående uformelle møder i udvalg efter bestemmelserne i § 28, stk. 2, 2. pkt., og § 28, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Det må i den forbindelse være en forudsætning, at der er tale om et arrangement, som hele udvalget er indkaldt eller indbudt til, men der behøver ikke at være mødepligt (resumedatabasen 14.1.1.).

3.2. Vederlag ved stedfortræderindkaldelse i en periode af mere end 7 dage

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere forstået kommunens henvendelse som et spørgsmål om, hvorvidt et kommunalbestyrelsesmedlem, som forventes at være fraværende i en måned på grund af udenlandsrejse, mister alle sine vederlag i fraværperioden, hvor der er indkaldt stedfortræder for hele måneden.

Efter vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, 1. pkt., ophører vederlaget til et kommunalbestyrelsesmedlem, når en stedfortræder for medlemmet indtræder i kommunalbestyrelsen for en periode af mere end 7 dage.

Efter vederlagsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, 2. pkt., får medlemmet på ny ret til vederlag, når medlemmet genindtræder i kommunalbestyrelsen.

3.3. Vederlag ved fravær fra enkeltstående møder

Indenrigs- og Boligministeriet har herudover forstået kommunens henvendelse som et spørgsmål om, hvorvidt det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem ville have bevaret sine vederlag, hvis medlemmet alene melder afbud til kommunalbestyrelses- og økonomiudvalgsmøde i fraværperioden.

Kommunen har oplyst, at kommunalbestyrelsesmedlemmet har oplyst at være fraværende i 1 måned som følge af udenlandsrejse. Der er således tale om et hypotetisk spørgsmål.

4. Indenrigs- og Sundhedsministeriets svar

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har dags dato generelt udtalt følgende over for den pågældende kommune:

[Generelt]

- Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan ikke udtale sig nærmere om den konkrete sag. Det skyldes, at ministeriet derved risikerer at gøre sig inhabil i forhold til ministeriets eventuelle senere behandling af sagen som overordnet tilsynsmyndighed. Ministeriet kan dog generelt udtale følgende om sammenhængen mellem reglerne om stedfortræderindkaldelse for et kommunalbestyrelsesmedlem, der forventes at være fraværende 1 måned på grund af udenlandsrejse, og reglerne om medlemmets vederlag.

[Hvorvidt der for et kommunalbestyrelsesmedlem, som forventes at være fraværende i en måned på grund af udenlandsrejse, skal udpeges en stedfortræder til et fagudvalg, når der ikke er planlagt møder i fagudvalget i fraværperioden, jf. afsnit 3.1]

- Hvis et medlem er forhindret i at deltage i et kommunalbestyrelsesmøde, er medlemmet forpligtet til at give borgmesteren meddelelse herom.
- Borgmesteren har pligt til at indkalde stedfortræderen for et medlem, der har lovligt forfald fra sine kommunale hverv, når dette må forventes at være mindst en måned (§ 15, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse). Hvis kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten har truffet en beslutning efter § 15, stk. 2, 2. pkt., gælder denne pligt, uanset at den forventede varighed af det lovligt forfald er kortere end en måned.
- I praksis er det antaget, at fravær på grund af ferie, der hindrer medlemmet i at varetage hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, kan anses for at være lovligt forfald.
- Når et udvalgsmedlem forventes at have forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt medlemmet, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer (§ 28, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse). Hvis kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten har truffet en beslutning efter § 28, stk. 2, 2. pkt., - hvilket dog efter det oplyste ikke er tilfældet for den pågældende kommune - har valggruppen denne mulighed, uanset at den forventede varighed af det lovligt forfald er kortere end en måned.
- Den adgang, valggruppen har efter § 28, stk. 2, 1. og 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse til at bestemme, at en stedfortræder indtræder i udvalget, har kun betydning, hvis der i den forventede fraværperiode er et møde i udvalget, som stedfortræderen kan indkaldes til. Dette gælder også uformelle møder i udvalg, som hele udvalget er indkaldt eller indbudt til, hvor der ikke behøver at være mødepligt. Se resumédata-basen 14.1.1.

[Hvorvidt et kommunalbestyrelsesmedlem, som forventes at være fraværende i en måned på grund af udenlandsrejse, mister alle sine vederlag i fraværperioden, hvor der er indkaldt stedfortræder for hele måneden, jf. afsnit 3.2]

- Når en stedfortræder for et medlem indtræder i kommunalbestyrelsen for en periode af mere end 7 dage, ophører alle medlemmets vederlag, som er nævnt i § 31, stk. 1, indtil medlemmet genindtræder i kommunalbestyrelsen (§ 31, stk. 2, i vederlagsbekendtgørelsen). Dette gælder bl.a. medlemmets faste ve-

derlag, tillægsvederlag og vederlag som formand, næstformand eller medlem af et udvalg. Samtlige et medlems vederlag ophører, når en stedfortræder indtræder i kommunalbestyrelsen, uanset om der ikke måtte være indkaldt nogen stedfortræder for vedkommende i det eller de udvalg, det fraværende medlem sidder i.

- Dette gælder også uanset, at vederlagene ikke er ophørt efter § 31, stk. 1 (1 måneds-reglen i § 31, stk. 2, i vederlagsbekendtgørelsen).

[Hvorvidt det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem ville have bevaret sine vederlag, hvis medlemmet alene melder afbud til kommunalbestyrelses- og økonomiudvalgsmøde i fraværperioden, jf. afsnit 3.3]

- Kommunalbestyrelsesmedlemmet har ifølge kommunen oplyst at være fraværende i 1 måned som følge af udenlandsrejse. Der er således tale om et hypotetisk spørgsmål. Dette finder ministeriet ikke anledning til at besvare.